

ZDRAVOTNÝ STAV LESOV V KRAJOCH SLOVENSKA V ROKU 2020

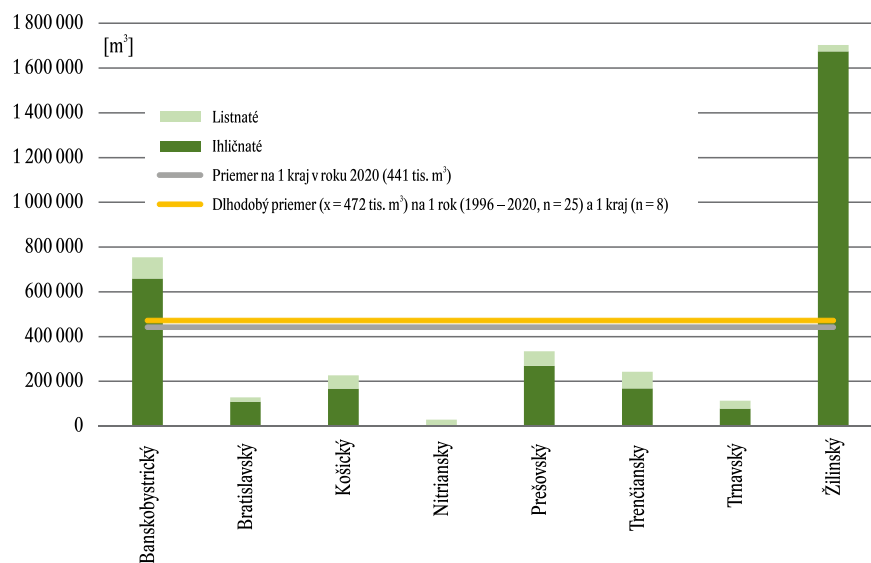
Andrej Kunca

Kunca, A.: Forest health in Slovakia by regions in 2020. APOL, 2021, vol. 2, no. 2, p. 251–253.

Abstract: The average sanitary felling per one region in 2019 was 644 thousands m^3 , that is by 71 thousands m^3 less than in 2018. Two regions exceeded this level, Žilinský region with 2,66 mil. m^3 and Banskobystrický region with 0,91 mil. m^3 . In comparison to 14 years long average at the level of 418 thousands m^3 , three region exceeded it (besides Žilinský and Banskobystrický region also Prešovský region with 0,53 mil. m^3).

Key words: sanitary felling; pest agents; regions; damages

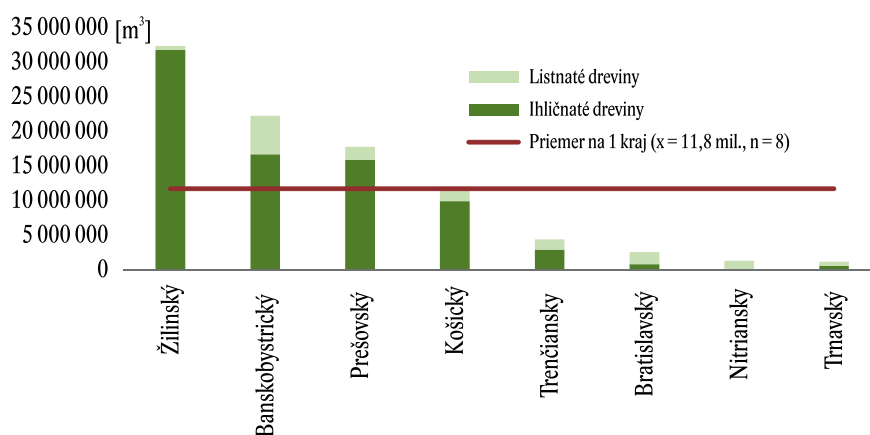
Náhodná vykonaná ťažba v roku 2020 bola 3,53 mil. m^3 . Priemerná náhodná ťažba na 1 kraj bola 441 tis. m^3 . Nad týmto priemerom boli 2 kraje a to Žilinský (1,70 mil. m^3) a Banskobystrický (0,75 mil. m^3). Ostatné kraje dosahovali náhodnú vykonanú ťažbu od 0,03 mil. m^3 v Nitrianskom kraji až po 0,33 mil. m^3 v Prešovskom kraji.

Obrázok 1. Objem vykonanej náhodnej ťažby v jednotlivých krajoch v roku 2020
Figure 1. The volume of sanitary felling by regions in 2020.

Od roku 1996 do 2020 ($n = 25$ rokov) bolo náhodnou vykonanou ťažbou spracovaných 94,41 mil. m^3 . Priemerná NVŤ na 1 rok za toto 25 ročné obdobie je tak 3,77 mil. m^3 . Priemerná NVŤ na 1 kraj je 11,80 mil. m^3 . Priemerná NVŤ na 1 kraj ($n = 8$) a 1 rok ($n = 25$) je 472 tis. m^3 .

Priemerná náhodná vykonaná ťažba za 25 rokov (1996 – 2020), ktorý je na úrovni 472 tis. m^3 , bola v 4 krajoch nad týmto dlhodobým priemerom: v Žilinskom kraji (1,30 mil. m^3), Banskobystrickom (0,89 mil. m^3), Prešovskom (0,71 mil. m^3) a Košickom kraji (0,48 mil. m^3). V ostatných 4 krajoch sa priemerná NVŤ na 1 rok pohybovala v rozmedzí 49 tis. m^3 (Trnavský kraj) až 179 tis. m^3 (Trenčiansky kraj).

Obrázok 2. Objem vykonanej náhodnej ťažby v jednotlivých krajoch spolu za 25 rokov (1996 – 2020)

Figure 2. The volume of sanitary felling by regions in 2020.

V relatívnom vyjadrení bola náhodná vykonaná ťažba v roku 2020 za celé Slovensko 46,3 %. Nad touto hranicou bola náhodná ťažba v Žilinskom kraji (81,6 %), Bratislavskom (47,3 %) a Trnavskom kraji (47,1 %). V ostatných krajoch sa relatívna náhodná vykonaná ťažba pohybovala od 41,7 % (Banskobystrický kraj) po 8,9 % (Nitriansky kraj).

Podiel ihličnatej hmoty na NVŤ bol v roku 2020 až 88,6 %. V Žilinskom kraji išlo až z 98,3 % o ihličnatú náhodnú vykonanú ťažbu a len 1,7 % sa podieľali listnaté dreviny. Hlavným škodlivým činiteľom tu bol lykožrút smrekový, ktorý je kalamitne premnožený na smreku. V Banskobystrickom kraji bol podiel ihličnatej náhodnej vykonanej ťažby 87,4 % a v Bratislavskom kraji 84,9 %. Relatívne vysoký podiel listnatej hmoty na NVŤ bol v Nitrianskom kraji (84,6 %), objemovo to však predstavuje len 23,9 tis. m³ listnáčov.

Tabuľka 1. Štruktúra náhodných vykonaných ťažieb podľa krajo v roku 2020

Table 1. Structure of sanitary felling by regions in 2020.

Kraje	Náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	ihličnaté dreviny	listnaté dreviny	spolu		ihličnaté dreviny	listnaté dreviny	Spolu
Banskobystrický	659 756	94 714	754 470	41,7 %	841 850	966 271	1 808 121
Bratislavský	109 380	19 382	128 762	47,3 %	124 980	147 230	272 210
Košický	167 354	60 008	227 362	26,1 %	300 111	571 917	872 028
Nitriansky	4 361	23 980	28 341	8,9 %	17 482	299 331	316 813
Prešovský	269 625	65 394	335 019	25,8 %	473 258	824 973	1 298 231
Trenčiansky	168 483	74 852	243 335	33,1 %	290 393	445 146	735 539
Trnavský	78 176	35 411	113 587	47,1 %	83 280	157 659	240 939
Žilinský	1 674 484	28 659	1 703 143	81,6 %	2 000 700	87 302	2 088 002
Spolu	3 131 619	402 400	3 534 019	46,3 %	4 132 054	3 499 829	7 631 883

Prognóza vývoja zdravotného stavu lesov v krajoch

Predpokladáme, že v Žilinskom kraji budú dominovať vysoké náhodné ťažby aj nasledujúcich 1 – 5 rokov. Ide o región, kde smrek dominuje a zmena drevinového zloženia je cez náhodnú ťažbu urýchlená oproti plánovanej obnove porastov. O niečo miernejší dopad predčasnej zmeny drevinového zloženia vynútenej škodlivými činiteľmi v ihličnatých porastoch je v Banskobystrickom, Prešovskom a Košickom kraji.

Je zrejme, že v listnatých regiónoch je náhodná ťažba podpriemerná a len v Nitrianskom kraji je listnatej náhodnej ťažby viac ako ihličnatej. Súčasný stav je vlastne veľmi podobný predchádzajúcim rokom, a podobné objemy a relatívne podiely očakávame aj v najbližších 1 – 5 rokoch.

Okrem drevinového zloženia významnej na náhodnú vykonanú ťažbu vplyvajú aj obmedzenia pre jej vykonanie včas a dôsledne. Tých obmedzení je veľmi veľa v Prešovskom a Banskobystrickom kraji a s rozširovaním nových území do siete NASTURA 2000, ako aj s rozširovaním bezzásahu v národ-

ných parkoch sa situácia bude iba zhoršovať. Zanedbaná hygiena v konečnom dôsledku bude nepriaznivo pôsobiť na zdravotný stav aj listnatých drevín!

Podakovanie

Tento článok bol vytvorený realizáciou projektu „Výskum a vývoj bezkontaktných metód pre získavanie geopriestorových údajov za účelom monitoringu lesa pre zefektívnenie manažmentu lesa a zvýšenie ochrany lesov“, ITMS 313011V465 na základe podpory operačného programu integrovaná infraštruktúra financovaného z Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Adresa:

Ing. Andrej Kunca
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochranná služba,
Lesnícka 11, 969 01 Banská Štiavnica
e-mail: andrej.kunca@nlcsk.org